

FÅ SYN PÅ VÅLDET

— en enkel kartläggning för att få syn på våldet, säga ifrån och förebygga

För att kunna arbeta våldsförebyggande behöver vi först förstå hur våld ser ut och vilka uttryck det kan ta sig.

Våld existerar inte i ett vakuum. Olika former av våld hänger ihop och en kultur där kränkningar, hot eller andra former av våld normaliseras kan skapa ett större utrymme för grövre våld.

Det betyder inte att en person som exempelvis drar ett sexistiskt skämt också är en våldtäktsman. Men i en miljö där sexistiska skämt och andra kränkningar normaliseras kan gränserna för vad som uppfattas som acceptabelt förskjutas. Därför behöver vi också få syn på det våld som kan uppfattas som mindre allvarligt eller som blivit så vanligt att vi slutat reagera på det.

Att se våld är det första steget. Att agera när vi ser det är nästa. Därför har vi skapat en enkel kartläggning som alla kan använda. Kartläggningen ska inte ersätta era rutiner vid våld, utan ska användas som ett samtalsunderlag för det våldsförebyggande arbetet. Men först måste ni läsa lite mer om olika typer av våld.

Olika former av våld

Verbalt våld

Ord och uttryck som kränker, hotar, förnedrar eller skrämmer någon. Det kan exempelvis vara förolämpningar, sexistiska skämt, nedvärderande kommentarer, hot eller systematiska kränkningar.

Fysiskt våld

Våld som riktas mot någons kropp. Det kan handla om exempelvis knuffar, att bli dragen i håret, fasthållning, slag och misshandel, men också om grövre fysiskt våld.

Digitalt våld

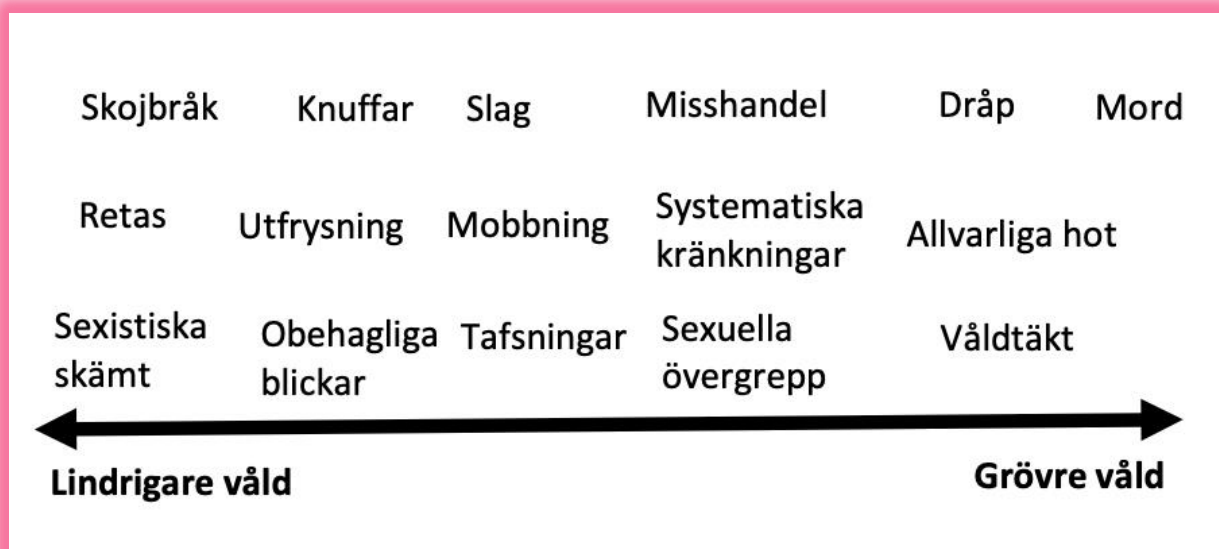
Våld som sker genom digitala kanaler, exempelvis sociala medier, sms, chattar eller andra plattformar. Det kan handla om hot, trakasserier, kränkningar, ryktesspridning eller att sprida bilder eller information om någon mot personens vilja.

Materiellt våld

Våld som riktas mot någons saker, egendom eller ekonomiska förutsättningar. Det kan exempelvis vara att förstöra eller ta någon annans saker eller att använda ekonomi och materiella resurser för att kontrollera någon.

Sexuellt våld

Handlingar med sexuell innebörd som sker utan samtycke eller kränker någons sexuella integritet. Det kan exempelvis vara sexuella kommentarer, tafsningar, sexualiserande blickar, oönskade närmanden, sexuella övergrepp eller våldtäkt.

Skalan här visar att våld kan ta sig många olika uttryck och ha olika allvarlighetsgrad. Den ska inte förstås som att det ena automatiskt leder till det andra. Ett skojbråk leder inte automatiskt till att samma person kommer misshandla någon. Däremot kan en kultur där vissa former av våld

normaliseras bidra till att gränser förskjuts och att grövre våld får större utrymme.

Det viktiga är att lägga märke till våld i alla dess olika skepnader. För oavsett om det är fysiskt-, verbalt-, digitalt-, materiellt- eller sexuellt våld kan det skada den som blir utsatt.

Så här gör ni

1. Bestäm en period för kartläggningen, förslagsvis en vecka, då alla ska använda sig av formuläret.
2. Alla i verksamheten fyller i formuläret varje gång de ser eller själva upplever en situation som innehåller våld. Det kan också vara en situation där det är svårt att avgöra om det egentligen är våld. Är du osäker – registrera hellre än att låta bli så kan ni prata om det sen.
3. Markera vilken eller vilka former av våld det handlar om.
4. Markera också om du själv, någon annan eller ingen sa ifrån.
5. När perioden är slut sammanställer ni resultatet och samtalar om vad ni ser.

Genom att registrera både våldet och våra reaktioner får vi syn på två saker: Vad händer i vår verksamhet – och hur agerar vi när det händer?

Vill ni ha ett eget kartläggningsformulär till er verksamhet så mejla oss på:
info@jamstallt.se

Formuläret är anonymt

Formuläret fylls i anonymt. Ingen kan se vem som har registrerat en händelse. Det gör att du kan vara ärlig och registrera även sådant som kan kännas svårt, obekvämt eller oviktigt att ta upp i stunden.

Samtala om resultatet

När kartläggningsperioden är slut, gå igenom resultatet tillsammans. Använd frågorna som stöd för samtalet:

Resultatet

- Vad ser vi i vår kartläggning? Vilka former av våld förekommer?
- Vad blev vi förvånade över? Var det något vi inte hade tänkt på som våld tidigare?
- Finns det former av våld som vi verkar ha blivit vana vid eller slutat reagera på?
- Hur reagerar vi när vi ser våld? När säger vi ifrån och när gör vi det inte?

Analys och förslag

- Vad gör det lättare respektive svårare att säga ifrån?
- Finns det situationer där vi behöver bli bättre på att agera?
- Vad kan vi som kollegor göra för att skapa en kultur där det är självklart att säga ifrån?
- I vilka situationer eller sammanhang verkar våld uppstå? Ser vi några mönster? Går det att satsa mer på de platserna eller sammanhangen?
- Vad behöver vi förändra i vår verksamhet för att minska våldet?
- Vilka konkreta steg vi kan ta redan nu?

Målet är inte bara att få syn på våldet. Målet är att vi ska bli bättre på att se, säga ifrån och förebygga våld.

Har ni några frågor, vill ha tips eller vill ha utbildning om våldsförebyggande arbete får ni gärna kontakta oss.

Vi på Jämställt utbildar även verksamheter om jämställdhet, normmedvetenhet, inkludering och mångfald.

Mejl: info@jamstallt.se

Telefon: 073 685 44 54